

LIGE FOR LOVEN

Selvom fremmedarbejdere som udgangspunkt havde samme forhold som danskere, opstod der alligevel debat om deres bidrag til og behandling i det danske samfund.

Nogle hævdede, at fremmedarbejdere ved at betale fuld skat bidrog relativt mere til det danske samfund end danskere, der brugte børneinstitutioner, fik pension osv. Det modsatte argument var, at fremmedarbejderne havde større fradrag end danskere, idet de penge, de sendte hjem til deres familie, var fradragsberettigede.

Børnetilskud og pension

Et af debattens emner var børnetilskud. Indtil 1969 var det muligt for fremmedarbejdere at få børnebidrag, selvom deres børn ikke boede i Danmark. En stramning af reglerne betød, at det blev sværere at få bidrag sådan, at man i 1972 som udlænding skulle have været tre år i Danmark for at få børnetilskud.

I juni 1975 blev dette ændret til minimum et års ophold. Som medlem af Europarådet havde Tyrkiet særlige regler – nemlig at det var muligt at få børnetilskud efter ½ år. Socialkonventioner i sidste halvdel af 1970erne med hhv. Tyrkiet og Jugoslavien betød, at indvandrere fra de to lande fik samme vilkår som danskere.

Bilaterale aftaler spillede også en rolle i opnåelse af pension. Som hovedregel havde kun danske statsborgere adgang til pension, men ifølge aftaler fra 1976 og 1979 fik hhv. statsborgere fra Tyrkiet og Jugoslavien adgang til dansk pension, hvis de havde arbejdet min. 12 mdr. i Danmark og boet i landet i sammenlagt 5 år. Fremmedarbejdernes ophold krævede således en række særlige regler i forhold til det danske velfærdsystem.

Forpligtelserne hjemme

Mange fremmedarbejdere havde forpligtelser overfor deres familie i hjemlandet, mens de var i Danmark. Det gav anledning til en del debat.

I overensstemmelse med den danske skattelovgivning var det muligt at få fradrag for forsørgelse af familie i udlandet, hvis man havde indgået en såkaldt forsørgelseskontrakt og kunne bevise udgiften gennem kvitteringer osv.

Ideen om et sådant fradrag stammede fra det danske aftægtssystem, hvor der blev indgået kontrakter, f.eks. når en gårdejer overdrogede sin gård til en søn eller datter. I aftægtskontrakterne blev opstillet forpligtelser til at sørge for bolig, brændsel osv. til forældrene, og denne udgift kunne så trækkes fra i skat.

I 1970erne blev ordningen imidlertid primært benyttet af fremmedarbejderne.

Forsørgelseskontrakter

Reglerne for forsørgelseskontrakter foreskrev, at der skulle indgås kontrakt mellem betaler og modtager om forsørgelse på mellem 10 år og parternes livstid. Der kunne fastsættes et årligt beløb eller en procentdel af indtægten og som bilag skulle kunne forevises bl.a. postkvitteringer.

I januar 1973 skrev Fremmedarbejderbladet, at beløb over 5-6.000 kr. sjældent blev godkendt, men i oktober 1974 var forsørgelseskontrakterne igen til debat.

For det første blev det hævdet, at de forsørgede forældre ofte modtog mere end de reelle leveomkostninger. Flere modtog således omkring 8.000 kr. om året, selvom udgifterne svarede til ca. 2-3.000 kr. For det andet blev det samme forældrepar ikke sjældent forsørget af to eller flere børn med samme beløb. I øvrigt fortsatte debatten i midten af 1990erne med samme argumenter.

Debatten om forsørgelseskontrakter er et eksempel på, hvordan ideen om ligestilling overfor lovgivningen pga. forskelle i kultur og omstændigheder af mange endte med at blive fremhævet som uretfærdig.